

La càpsula
Articles divulgatius d'a

Reagrupament familiar: (re)trobaments entre progenitors i fills després d'un procés migratori

(re) Construint vincles afectius

Rosa Camprod

Psicòloga Clínica Unitat de Psicoteràpia Psicoanalítica d'Adults (UPPA). Sant Pere Claver – Fundaci

"Construir una vida (o una família) implica re-imaginar el futur i reinterpretar el passat contínuament per tal de donar sentit al present" (Mary Catherine Bateson). L'experiència migratòria és una de les vivències més estressants a causa dels molts reptes i dificultats a les que s'han de fer front i que situen a la persona en una situació de fragilitat. La ruptura amb l'entorn juntament amb les vivències de desarrelament afectiu contribueixen a la sensació d'absència de control i a l'aparició d'ansietats i de conflictes que segurament no sorgirien en un altre context. Tant el procés de separació com el de reagrupament familiar són emocionalment complexes i comporten un important patiment en tots els seus membres.

somnis i la realitat. Pels joves reagrupats després d'un llarg temps de separació aquesta dissociació es fa més explícit **tensions pròpies generades pel fet de ser també immigrant, la distància familiar i afectiva i la reunificació es surt pròpia d'aquesta etapa.**

Des-encontres que van més enllà d'un conflicte generacional

En aquesta situació de re-encontre familiar la necessitat dels joves adolescents de diferenciar-se de l'entorn familiar de els adults un sentiment de frustració, abandó i desagraïment produint-se de nou un des-encontre que va més enllà d'un generacional. **Els malentesos sorgeixen fàcilment i es crea una distància emocional que genera una pròpia desconexió.** Ni s'escolten, ni s'entenen: és una comunicació complicada i a moments impossible.

Després de l'esforç generat per l'obligat allunyament espera que la integració familiar sigui gratificant **retrobatment afectiu** també és una font de des-tensions no previstes. El lligam afectiu, des del punt de vista que tots/es comparteixen un vincle familiar, es dona per un automatisme mitjançant el qual **es nega la separació i la emocional que comporta la pròpia migració.**

El re-encontre familiar implica (re)trobar-se i conviure amb un/s des-afectant a la dinàmica relacional familiar tant pel desconeixement com per una mútua desil·lusió. La **reconstrucció del vincle** necessita perquè tothom es (re)conegui i per poder consolidar una relació de confiança.

És especialment amb els fills adolescents als qui els progenitors encara més com estranys perquè tenen un comportament que no es senten com propi. Els joves també arriben carregats d'una condició condicionada per una llarga separació, amb unes expectatives sobre que poden esperar d'un nou entorn i d'uns adults als qui gairebé no coneixen del tot. Per ells, la separació amb els progenitors així com la pròpia migració han estat involuntàries i forçades, circumstàncies que en els adults- comporten una major complexitat respecte les reaccions voluntàries.

"La reconstrucció del vincle necessita i requereix que tothom es (re)conegui i per poder consolidar una relació de confiança"

En la convivència familiar quotidiana els retrets i les queixes són fàcilment compartits. La relació i la comunicació estan interferides per sentiments compartits de culpa, desil·lusió i crispació amb les conseqüents emocions de ràbia, desconfiança, por o inseguretat, entre altres.

L'adolescència per ella mateixa altera la relació amb els progenitors vivien entre el passat i el futur, entre la infantesa i el món adult,

“No es pot entendre l'experiència migratòria i el reagrupament familiar si no es té en compte el què ha passat, el que s'ha viscut i el que s'ha deixat”

En un primer moment, en l'esforç d'adaptar-se al nou entorn, el fill/a pot mostrar una imatge d'autonomia i sociabilitat que té un bagatge prou sòlid per assumir les noves adaptacions que requereix la seva pròpia migració. Actitud que relaciona amb la necessitat de respondre al desig de ser com esperen que sigui. A mesura que es va sentint més segur que poden acceptar-lo tal com és, es mostra exigent, queixós i té actituds hostils, agressives, de desobediència... o bé més atenció comportant-se d'una manera més infantil del que li pertoca.

Els joves recentment immigrants estan desubicats i desorientats i es comporten de manera ambivalent. Encara que manifiesti no els agrada el seu país enyoren l'entorn en el que han crescut i a aquelles persones que han tingut cura d'ells. Són decebuts i desil·lusionats quan arriben i troben uns pares i mares sobrecarregats amb menys capacitat adquisitiva imaginaven i amb poc temps, i menys per estar amb ells.

L'ansietat ocasionada per la separació, els sentiments de pèrdua i els dols també poden estar fomentats pels canvis i aquests siguin amb una finalitat de millora. Però les pèrdues per l'emigració no són del tot clares, complertes o irrevocables pot ser una mort. És una pèrdua ambigua perquè es relaciona amb circumstàncies en les que la pèrdua es confusa, incerta i parcial. És aprendre a conviure amb un dol no acabat. És un desarrelament existencial per la desaparició de les circumstàncies de pèrdua i separació poc definides que desperten una ambivalència de sentiments en els que **cal clarificar el que realment s'ha perdut i el què es pot recuperar**. Tot plegat és un sobreafegit que **afecta a la dinàmica familiar i a la nova adaptació i la necessària reorganització de les relacions i els vincles**.

No es pot entendre l'experiència migratòria i el reagrupament familiar si no es té en compte el què ha passat, el que s'ha viscut i el que s'ha deixat. Parlar i pensar en la seva història, en la separació, el retrobament i els sentiments d'incertesa, d'incertesa, de por... de tots aquells sentiments i sensacions que els ha representat la migració facilita donar un sentit a allò que ara els passa i viuen, i permet rescatar el vincle afectiu i els aspectes sans de la vinculació entre progenitors i fills, ja que segurament en algun moment han existit.

Referències bibliogràfiques

- Boos, P. *La pérdida ambigua. Cómo aprender a vivir con un duelo no terminado*. Barcelona, Gedisa, 2001.
- Bowlby, J. *La separación. El apego y la pérdida*. Barcelona, Paidós, 1985.
- Pereira, R. (2001): **Familias reconstituidas: la pérdida como punto de partida**. II Congreso Virtual de Psiquiatría.
- Pereira, R. (2002): *Duelo: desde el punto de vista individual al familiar*. *Sistemas Familiares*, 18,1-2:48-61.
- Walsh, F. *Resiliencia familiar*. Buenos Aires, Amorrortu, 2004.

Enllaços d'interès

- Web **I Jornada Atenció a la salut mental dels refugiats**
- Vídeo **“El dilema de deixar el teu país”**
- Guia de salut **“La resiliència. Superar les adversitats”**
- Entrevista **“La resiliència és l’art de navegar” Boris Cyrulnik (neuròleg, psiquiatre i psicoanalista)**
- “la Càpsula” **L’adolescent refugiat I**
- “la Càpsula” **L’adolescent refugiat II**
- Llegeix més articles a **“la Càpsula”**
- Web **UPPA**
- Web **SAPPIR**
- Visita el web de **Sant Pere Claver - Fundació Sanitària**

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03
info@spcsalut.org | www.spcsalut.org
